

OPASNOSTI U PLANINI

OPASNOSTI U PLANINI

- LAVINE
 - LEDENI PROCEPI I RUPE
 - MAGLA
 - SMRZAVANJE I PROMRZLINE (HIPOTERMIJA)
 - OPEKOTINE
 - SNEŽNO SLEPILO
-
- A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying thicknesses, slanted diagonally from the bottom-left towards the top-right, set against a blue gradient background.

LAVINE

- Javljaju se na padinama nagiba većeg od 30 stepeni.
- Većina lavina se javlja na istim mestima, tipične lavine slede isti put iz godine u godinu, određeno geološkom konfiguracijom terena.
- Netipične lavine – zavisno od vremenskih okolnosti – novi putevi.

VRSTE LAVINA

LAVINE RASTRESITOG SNEGA (SUVE LAVINE)

LAVINE ZBIJENOG SNEGA (MOKRE LAVINE)

SUVE LAVINE

- Slaba unutrašnja kohezija između kristala snega
- Najmanja smetnja, buka, može prouzrokovati njeno pokretanje
- Nastaje u jednom polju i na svom putu se povećava
- Karakterističan oblak prašine - velika razaranja

MOKRE LAVINE

- Velika unutrašnja kohezija između kristala snega
- Slojevi snega reaguju kao celina (odlama se celi komad snežnog pokrivača i pokreće u isto vreme)
- Karakteristična prelomna linija
- Sporija od suvih lavina
- Veća razorna moć

Lavine suvog snega

Lavine zbijenog (mokrog) snega

Spašavanje unesrećenih iz lavine

Lavina u skijaškom gradu Galtur (Austrija)

RUPE I LEDENI PROCEPI

RUPE I LEDENI PROCEPI

- RUPE - nastale kao posledica delovanja voda na tlo - smeštene plitko pod površinom – teško uočljive prekrivene snegom - OPASNOST kod skijanja izvan obeleženih staza.
- LEDENI PROCEPI - karakteristični za glečere - nastaju kao uzrok pomeranja ledenih ploča i pucanja kompaktnih ledenih masa – OPASNOST kod skijanja izvan staza, posebno u letnjim mesecima (globalno zagrevanje - pomeranje ledenih ploča), teško uočljive.

NE SKIJATI IZVAN STAZA!!!

Ledeni procepi i rupe

MAGLA

- Nastaje zbog naglog mešanja toplog i hladnog vazduha.
- Sudaranjem dveju klima - kontinentalne i mediteranske – magla je česta pojava, dolazi naglo.
- Rezultat: smanjena vidljivost, dezorijentacija (teško određivanje pravca kretanja), vidni impuls - centar za ravnotežu - osjećaj za orijentaciju, pojava vrtoglavice, mučnine i povraćanja (u ekstremnim uslovima).

SIGURNOST U USLOVIMA MAGLE!!!

„GDE SAM“?

PONAŠANJE U USLOVIMA INTENZIVNE MAGLE

- Slušati uputstva nastavnika skijanja
- Smanjiti brzinu i prilagoditi je uslovima
- Držati se kompaktno u grupi - smanjiti razmak
- U ekstremim uslovima pričekati da se magla razide
- Zadržati pozitivno raspoloženje u grupi
- Pronaći najbliže mesto za odmor
- Skijati uz zvuk žičare - ako poznajete skijalište
- Nazvati mobinim telefonom pomoć na stazi (u izuzetno ekstremnim uslovima)

SMRZAVANJE I PROMRZLINE

SMRZAVANJE I PROMRZLINE

- Niske temperature mogu uzrokovati lokalna ili opšte smrzotine
- Lokalno smrzavanje - nos, uši, prsti na rukama i nogama.

I *stepen:* oštećenje zahvata samo kožu koja je crvena i natečena - nema težih posledica.

II *stepen:* zahvata dublje slojeve - nastaju mehurići ispunjeni замуćenom ili krvavom tečnošću - mogu se razviti dugotrajna gnojenja i rane koje ne zarastaju.

III *stepen:* ispod mehura nastaje nekroza (od grčkog νεκρός, mrtav) tkiva koje pomalo odumire.

IV *stepen:* tkivo zbog dugotrajnog izlaganja hladnoći sasvim otvrdne (poput stakla), pojedini delovi se mogu odlomiti.

Smrzotine

Opasnosti pri odmrzavanju

- Dovođenje toplote u smrznute delove spolja - naglo povećanje potrebe i potrošnje kiseonika pre nego što popusti spazam arterija → veća brzina lokalnog zagrevanja = veća opasnost
- Primeniti CENTRALNO zagrevanje i održati nisku temperaturu smrznutog dela tela – umočiti smrznuti deo tela u vodu temp. $+7^{\circ}\text{C}$ ili primeniti hladne obloge iste temperature
- Nesmrznute delove tela zagrevati spolja toplim infuzijama, toplim napicima i sl.

Prevenција

- Stalno nošenje tople odeće, skijaških rukavica, kape, šalova, zaštitne maske za lice i sl.

OPEKOTINE

OPEKOTINE

- Uzrokuje ih lokalno delovanje intenzivnog toplotnog i ultraljubičastog zračenja
- Posebna opasnost u proleće - znatno veći nivo sunčevog zračenja
- *Prevenција:* stalno nanošenje krema sa visokim zaštitnim faktorom.
- nošenje zaštitnih odevnih predmeta (kape, šal i sl.)

Opekotine

Prevenција

SNEŽNO SLEPILO

SNEŽNO SLEPILO

- Bolno stanje očiju - uzrok izloženosti nezaštićenih očiju ultraljubičastim sunčevim zracima koje se reflektuju od snega ili leda
- Svakih 300 m n/v intenzitet UV zračenja raste za 4-6%
- Na 3000 m - sunčevo zračenje 50% veće nego na površini mora

Refleksije sunca od različnih podloga:

- vodene površine = 10 - 30%
- pušinski pesak = 17%
- travnata podloga = 2,5%
- PLANINE (SNEG I LED) = 85 - 90%

Takvi uslovi mogu dovesti do oštećenja ili čak paljenja rožnice = SNEŽNO SLEPILO

Snežno slepilo

Simptomi: crveno - suzno oko, osećaj „peska“ u očima, otok na kapcima...

Lečenje

- Držanje očnih kapaka zatvorenim
- Boravak u tamnoj prostoriji
- Terapija antibioticima u obliku kapi

Prevenција

- Stalno nošenje sunčanih naočara
- CE skala - od 1 - 5
- Stakla indeksa 5 zaustavljaju oko 90% ukupno emitovane svetlosti

